

Nic za práci nechci

Miliardář Malý hodlá naučit svět, jak nevydělávat a přitom dobře žít

□ ADAM ŠŮRA / KRESBA PAVEL REISENAUER

Dnes stačí na registraci internetové domény šest kliků myši a dvousetkorunový poplatek. Když si ale přišel před sedmácti lety zaregistrovat na Vysokou školu chemicko-technologickou svou novou doménu Jobs.cz Libor Malý, měl to daleko složitější. Internetem bylo propojených jenom několik stovek počítačů patřících převážně technickým univerzitám a sloužil hlavně vědcům ke sdílení informací a experimentování. Libor Malý chtěl ale na internetu podnikat: za poplatek zprostředkovávat nabídku a poptávku po práci. Doménu určenou čistě k podnikání si tehdy v Česku ale ještě nikdo nezaregistroval a učitel z VŠCHT, který měl tehdy registrace na českém internetu na starosti, si proto nejdřív myslel, že si z něj Libor Malý dělá legraci. Po týdenním vyjednávání mu sice doménu zaregistroval, ale jen na zkušební dobu tří měsíců – aby si ověřil, že Malý není šílenec a nebude na síť navštěvovanou převážně akademiky věšet nějaké nepřístojnosti.

Současné možnosti internetu si zkrátka nikdo nedovedl představit. Libor Malý ale tušil, že právě v internetových stránkách na zprostředkování práce může být budoucnost. Vystudovaný programátor si začátkem devadesátých let vyzkoušel práci v marketingu, pak se živil jako headhunter a přitom „si doma po večerech programoval pro zábavu hovadiny“. Když ho ale napadlo vytvořit základ Jobs.cz, měl pocit, že tohle je něco víc. Zdálo se mu, že jeho stránky by k vyvěšování inzerátů mohli začít využívat programátoři a telekomunikační firmy. A těšilo ho, že by jeho vlastní programátorské pokusy mohly sloužit ostatním. „Věděl jsem, že na živobytí si provozováním Jobs.cz nevydělám, byla to pořád spíš jenom hra,“ říká. „Ale hra, která mě bavila čím dál víc. Byznys jsem z ní chtěl udělat proto, aby byla úplná.“

Dnes už Malému doména Jobs.cz nepatří. I s firmou LMC, která se kolem ní rozrostla, ji prodal nadnárodní společnosti se

sídlem ve Finsku. Do podnikatelského důchodu odkráčel s miliardou korun v kapse a odhodláním pracovat na projektu, který se z dnešního pohledu jeví stejně bláznivě jako rozhodnutí dělat v roce 1995 byznys na internetu. Miliardář Malý vyvíjí se svým týmem systém, na jehož konci má stát ekonomika, která se zcela obejde bez peněz i výměnného obchodu. A netají se ambicí převrátit vzhůru nohama panující společenské paradigma. Teď pracujeme proto, abychom vydělali peníze a mohli za ně co nejvíc konzumovat. Malý chce, abychom pracovali proto, že nás to baví, a výsledky své práce obdarovávali ostatní.

„Malý kvůli vlastnímu zisku firmu prostě neřídil.“

(Pavel Šebera)

Na zisk (ne)hledí

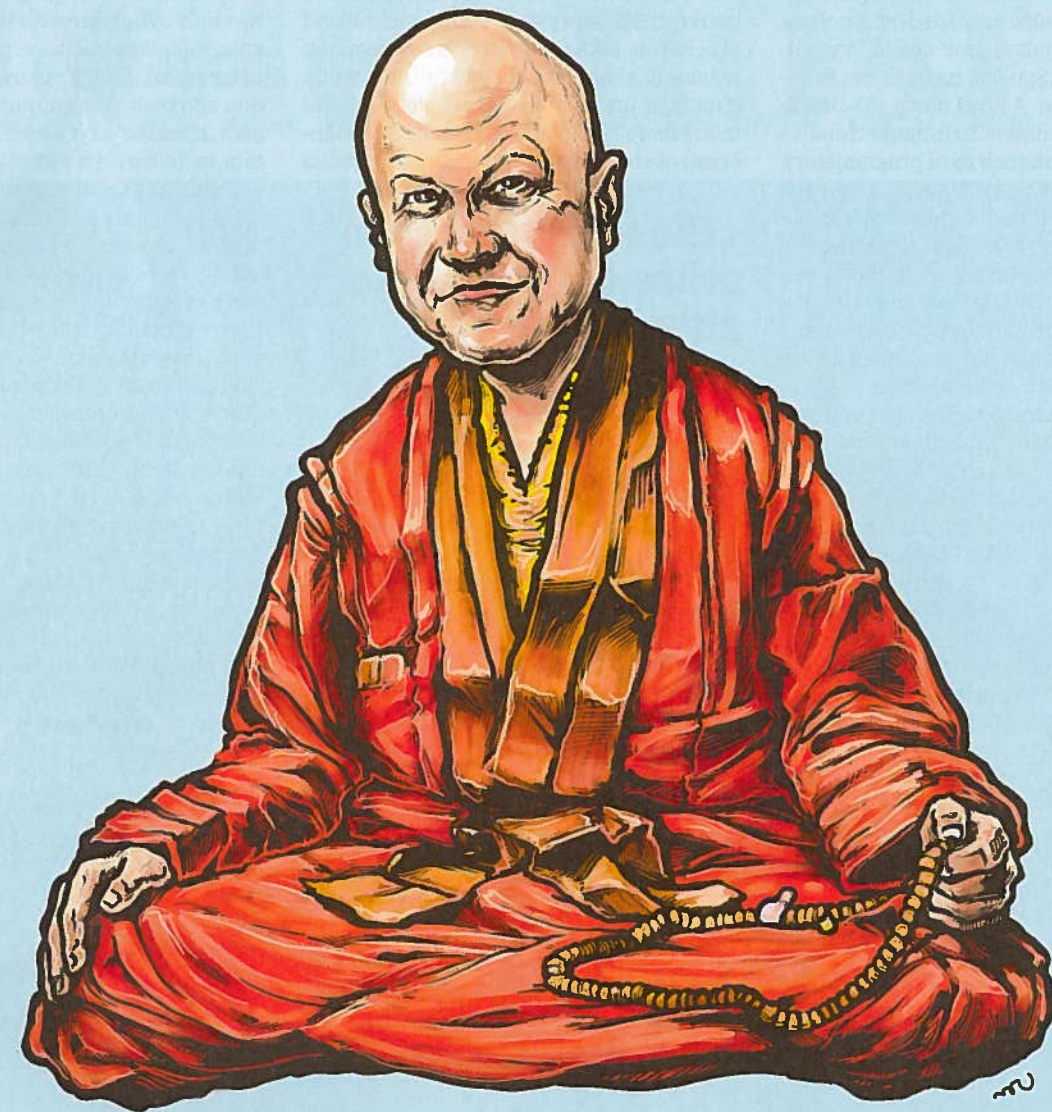
Psal se rok 2008, krize do Česka ještě nedorazila, hospodářství se zdálo letět raketově vzhůru, firmy sháněly zaměstnance jako divé a Malého společnosti LMC se díky tomu dařilo jako nikdy předtím. K dvěma stům podřízených nabral sedmdesát nových lidí, plánoval zásadní růst, ve firmě vládli optimismus a dobrá nálada. Jediný, kdo ji všem kazil, byl nově přijatý finanční ředitel Pavel Šebera. Při pohledu do účetnictví firmy totiž Šebera zjistil, že jestli je něco pro LMC charakteristické, tak je to velmi volný vztah k penězům. Ne že by někdo firmu okrádal. Problém byl spíš v tom, že se s nimi plynulo. Podle Šebery třeba firma vyhazovala zbytečně velké peníze v marketingových kampaních, které už nepřinášely žádný efekt.

Velkorysé výdaje podle něj zásadně ohrožovaly budoucí finanční stabilitu firmy. Přesvědčit ale šéfa Malého o tom, že by se tahle praxe měla změnit, se ukázalo jako dost náročný úkol. Klasické argumenty o možnosti vyššího zisku, které kdekoli jinde bezpečně fungují, na šéfa LMC nezabíraly.

„Liborovi totiž bylo úplně jedno, jestli je firma v plusu pět nebo šedesát milionů,“ říká dnes o bývalém majiteli LMC Pavel Šebera. Musel proto hledat jiné argumenty a zvítězil až tehdy, když Liborovi Malému připomněl, že čím víc firma vydělá, tím víc bude moci dát na dobročinné účely – a že je to lepší než posílat miliony marketingovým firmám. „On kvůli vlastnímu zisku tu firmu prostě neřídil,“ dodává Šebera. To Malý potvrzuje. Prioritou pro něj bylo, že jeho samotného i jeho podřízené musí práce těšit. Na tuhle zásadu přišel během meditací inspirovaných tibetským buddhismem a drží se jí doteď. A poté, co už přestal firmu řídit (podržel si jen malý úvazek jako konzultant), chce tuhle ideu rozšířit do celého světa.

Vesnice v paneláku

Představit bychom si to mohli asi takto: Paní Nováková ráda peče buchty a bábovky, ovšem nohy už jí neslouží jako zmlada, takže jen s velkými obtížemi zvládá každodenní nákupy. To pro pana Sedláka nejsou každodenní nákupy problém, při cestě z práce se vždy stává autem v supermarketu a dokoupí to, co jeho rodině zrovna chybí ve spíži. Pan Sedlák ale potřebuje na chalupě čas od času posekat trávník a to ho nesmírně otravuje, protože ho sekání trávy nebaví. To pan Kopecký seká rád, relaxuje při tom. V poslední době se mu ale stýská po buchtách, jaké pekla jeho maminka. Sám se to nenaučil a ty kupované z krámu mu nechutnají. Všichni zmiňovaní žijí v jednom paneláku. Když se náhodou potkají na chodbě, srdečně se zdraví, ale jinak toho o sobě moc nevědí. →

www.jobs.cz

→ To, o co teď usiluje Libor Malý, je tyhle lidi propojit a umožnit jim, aby se navzájem obdarovávali tím, co je baví dělat. Nejedná se v zásadě o žádnou novinku. Každý, kdo alespoň trochu okusil život na vesnici, ví, že takhle nějak venkovská ekonomika funguje. „Někdo vám pomůže nasekat dříví a nečeká od toho hned nějakou protislužbu,“ vysvětluje Libor Malý. „Spoléhá na to, že mu to někdy někdy vrátíte. A když ne vy, tak někdo jiný,“ dodává. Podobně to funguje třeba ve virtuálních komunitách mezi programátory, kteří v takzvaných otevřených zdrojových kódech vymýšlejí různé aplikace do počítačů nebo mobilů, navzájem si je vylepšují a pak je vyvěšují na internet zdarma ke stažení všem. Liborovi Malému jde o to, aby se tenhle v zásadě okrajový typ ekonomiky rozšířil mezi co nejvíce lidí a aby mohl fungovat i v anonymních velkoměstech.

Celá věc se mu prý zjevila před pěti lety při jedné z meditací. „Najednou jsem to viděl – svět, kde lidé pracují, ale ne kvůli penězům. Těžko se to sděluje ve slovech,“ říká. Svěřil se s ní svým kolegům, ale moc velký ohlas nezaznamenal. Jednak úplně přesně nedovedl vysvětlit, co spatřil, a potom víze světa bez peněz v tehdejší předkrizové ekonomice slibující nekonečný růst se zdála poněkud nadbytečná. Vše se ovšem změnilo v dalších letech, kdy přišla krize a experti na pracovní trh v LMC sledovali, jak stovky

schopných a kvalifikovaných lidí nemohou sehnat práci. Neuchopitelná vize jejich šéfa se najednou začala jevit jako něco, co by stálo za přemýšlení. Každou středu odpoledne se proto v LMC společně s ním začali scházet a hledali, jak dát mlhavé představě konkrétnější obrysy. Na základě rešerší procházeli, jaké alternativy k současnému ekonomickému modelu existují, ale žádná z nich se jim nelíbila. Ať už šlo o lokální měny nebo různé servery sloužící výměnnému obchodu – vždy jim přišlo, že se jedná

„Ekonomický systém drhne a nehledají se alternativy.“

(Libor Malý)

o normální konvenční byznys, jen v malém. Proto nakonec dali dohromady model, který je postavený na vzájemném obdarování a důvěře, že se mi dar jednou prostřednictvím komunity, jejímž jsem členem, nějak vrátí. Prostě jako na vesnici.

Celá idea na sebe teď bere podobu internetové aplikace, která vzniká v Malého

občanském sdružení Adato Paradigma. S velkou mírou zjednodušení by se dala připodobnit k Facebooku. Člověk si zřídí profil, na kterém vystaví činnosti, jež rád dělá (třeba hlídání dětí, pečení narozeninových dortů a design interiérů) a kterými by chtěl být obdarován (například oprava kola, instalace počítače, pomoc s daňovým přiznáním). Lidé s různými profily se budou spojovat do komunit. A když se bude něčí „nabídka“ kryt s něčí „poptávkou“, systémem na to člověka automaticky upozorní.

První základní verze systému má být k dispozici na internetu nejpozději na podzim. Systém se pak podle odezvy uživatelů bude dál ladit. „Podle mě na něm bude moct v budoucnu fungovat celá mikroekonomika,“ říká přesvědčeně Malý s tím, že je podle něj čím dál víc lidí, kteří jsou zhnusení vyděláváním a konzumováním a chtějí především dělat to, co je baví a čím můžou potěšit ostatní. „Možná z toho dlouho bude jenom okrajová záležitost, klidně i dvacet let,“ odhaduje realisticky Malý. „Současný ekonomický systém ale drhne a málo se vymýšlejí alternativy. Já jednu nabízím,“ dodává. Malý přiznává, že hypotéky, zdravotní pojištění nebo stavbu vesmírných družic jeho systém neřeší. „Ale já si nekladu ambice, že teď dám odpovědi na všechny otázky. Důležité je, že pracuju na něčem, co mě prostě baví.“ ■

INZERCE

Ewan McGregor

Emily Blunt

Kristin Scott Thomas

LOV LOSOSŮ V JEMENU

V KINECH
OD 3.5.

OD REŽISÉRA FILMU ČOKOLÁDA, PRAVIDLA MOŠTÁRNY A OD SCÉNÁRISTY OSCAROVÉHO FILMU MILIONÁŘ Z CHATŘČE

JOTA
NAKLADATELSTVÍ

LIONSGATE

UK FILM LOUPEŽNÍK
LOTTERY FUNDÉRI

BBC FILMS

EX DOLBY
DIGITAL

MPAA

PG-13

RESPEKT

LUKAS
KNIHKUPECTVÍ

společnost

Je jim dobře, ale hlavně se neptejte na včerejšek.

Co nám chybí ke štěstí

Expertí zkoumají, proč se Češi neumějí radovat ze života

□ TOMÁŠ SACHER / FOTO MILAN JAROŠ

Je sedm procent Čechů si myslí, že zdejší ekonomika zvládá krizi, desetkrát více lidí nad ní láme hůl, říkají průzkumy. Stále větší obavy směřují k budoucnosti a roste přesvědčení, že společnost se vydává cel-

kově špatným směrem. Jak připomněla média, Češi svým škarohlídstvím trumfují už většinu sousedních zemí včetně chudších Poláků či Slováků. Nejčtenější seri-
ózní deník MF DNES proto oficiálně vy-

hlásil pátrání po „lécích na blbou náladu“. Jedna dobrá zpráva už je přitom tady. Svět a Češi spolu s ním se možná blíží pochopení, jak vlastně to neuchopitelné „štěstí“ funguje.

RESPEKT.CZ